

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Ringerike kommune
Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Dato: 26.09.2025
Vår ref: 22/02076-17
Deres ref: 25/23071 - 3

Uttalelse til høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel for Ringerike kommune

POST- OG BESØKSADRESSE

Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 27. juni 2025.

DMF er statens fagorgan og sektormyndighet for mineralressurser og mineralvirksomhet. DMF skal bidra til økt verdiskaping gjennom å legge til rette for en langsiktig ressurstilgang basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg som sektormyndighet et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Om planen

Ringerike kommune har sendt revidert forslag til kommuneplanens arealdel 2025-2037 på høring og offentlig ettersyn. Høringen er begrenset til endringene som er foreslått etter offentlig ettersyn i 2023. Det åpnes ikke for nye arealinnspill. Det er gjort endringer i plankartet, planbestemmelsene og konsekvensutredningen.

Uttalelse fra DMF

DMFs samlede vurdering er at kommunen, gjennom det reviderte planforslaget, ikke lenger gjør ressurser i forekomster av nasjonal betydning permanent utilgjengelig. Konsekvensutredninger er også oppdatert til å omfatte konsekvenser for mineralressurser. Under forutsetning av at våre betingelser innarbeides i planforslaget, vurderer DMF at våre innsigelser kan trekkes.

Innsigelser

DMF ga uttalelse med innsigelse til forrige høringsforslag, i brev 27.10.2023. Innsigelsene gjaldt feltene T_N1 og NÆ_N9 i plankartet. Innsigelsene ble fremmet med bakgrunn i at planforslaget i flere tilfeller la til rette for arealbruk som kunne gjøre nasjonalt viktige mineralressurser utilgjengelig for fremtiden, uten at det var utarbeidet bestemmelser som sikret tilgang til ressursene. Innsigelsen var også knyttet til mangelfull konsekvensutredning av virkningen av ny arealbruk som berørte viktige mineralressurser.

Område T_N1 (Nakkerud)

Kommunens vurderinger og begrunnelse for avgjørelser for arealbruken kommer fram av kapittel 1.8 i Oppsummering og vurdering av høringsuttalelser. Konsekvensen for

mineralressursen er tatt inn i konsekvensutredningen. Dersom kommunen oppdaterer konsekvensutredningen med begrunnelsen for hvorfor berøringen med en nasjonalt viktig forekomst blir gitt middels negativ konsekvens kan DMF anse at vår innsigelse kan trekkes.

DMF fremmet innsigelse med bakgrunn i at området ble foreslått avsatt til offentlig eller privat tjenesteyting, uten å utrede konsekvenser for mineralressurser. DMF vurderte at endret arealbruk kunne begrense tilgangen til strategisk viktige mineraler i den nasjonalt viktige nikkelforekomsten Ertelia¹. Forekomsten ligger innenfor nikkelprovinsen Holleia².

Kommunen ga sine foreløpige vurderinger av våre innsigelser i brev av 14.05.2024. I brevet foreslo kommunen å fortsatt avsette området til offentlig tjenesteyting, men i tillegg legge hensynssone H590 over forekomsten for å sikre at hensynet til mineralressurser blir ivaretatt i reguleringsplanprosessen. Kommunen skulle også vurdere å utforme en bestemmelse til T_N1 om at hensynet til mineralressursen skal ivaretas i reguleringsplanprosessen.

I vår tilbakemelding datert 11.06.2024, vurderte DMF at det kunne være positivt å få avklart nye tiltak gjennom en reguleringsplan og at foreslått hensynssone kunne bidra til å ivareta tilgangen på mineralressursen i den videre planprosessen som avbøtende tiltak. På grunn av at konsekvensutredningen ikke var oppdatert vurderte DMF at vår innsigelse ikke var imøtekommet. DMF kunne vurdere å trekke innsigelsen dersom konsekvensutredningen ble oppdatert til å inneholde kommunens vurdering av den endrede arealbrukens påvirkning på mineralressurser og hvordan mineralressurser var tillagt vekt. Kommunen måtte komme med en tydelig begrunnelse for hvordan ny arealbruk kunne avsettes i planen og samtidig ikke være til hinder for tilgang på ressursene.

I det reviderte planforslaget har kommunen satt av området til offentlig eller privat tjenesteyting. Det er lagt inn hensynssone H590 mineralressurser, med tilhørende retningslinjer i punkt 12.4.4 i bestemmelsene, over nikkelforekomsten Ertelia for å sikre at hensynet til ressursen blir vurdert og hensyntatt ved framtidig regulering av området. I retningslinjen står det: «Ved tiltak skal det legges vekt på å ikke vanskeliggjøre framtidig uttak av mineralressurser». DMF setter spørsmålstegn ved om dette i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til muligheten for å utføre nødvendige undersøkelser av mineralressursen. Vi anbefaler at retningslinjen endres til denne eller tilsvarende formulering: «Innenfor hensynssonen må det vurderes om tiltak kan være til hinder for framtidig undersøkelse og utvinning av mineralressurser».

Konsekvenser for mineralressursen er tatt med i konsekvensutredningen, og vurdert på side 112 i konsekvensutredningen. I vurderingen av konsekvenser for mineralressursen har kommunen vurdert at tiltaket vil få middels negativ konsekvens. Dette er ikke i overensstemmelse med metodebeskrivelsen i kapittel 2.1, hvor berøring med nasjonalt viktig ressurs skal gi stor negativ konsekvens. Dersom årsaken til at

¹ Ertelia (NGU):

<https://geo.ngu.no/api/faktaark/mineralressurser/visMetaller.php?objid=5918&lang=nor>

² Holleia (NGU):

<https://geo.ngu.no/api/faktaark/mineralressurser/visProvins.php?objid=36913&lang=nor>

kommunen velger middels negativ konsekvens er bruken av hensynssone, bør dette redegjøres for i konsekvensutredningen.

Område NÆ_N9 (Kilemoen)

NGU har endret avgrensningen av den nasjonalt viktige forekomsten på Kilemoen³. Dermed omfatter område NÆ_N9 kun deler av grusforekomsten som er vurdert å være av lokal betydning. Kommunen har også lagt inn båndleggingssone H710 for regulering etter plan- og bygningsloven over området. DMF anser dermed at planforslaget ikke lenger gjør en nasjonalt viktig grusforekomst utilgjengelig for framtiden, og trekker vår innsigelse til arealformålet.

DMF fremmet innsigelse på grunnlag av at området er foreslått endret fra råstoffutvinning og LNF-formål til næringsbebyggelse, uten at virkningen på mineralressurser var tilstrekkelig utredet. DMF vurderte det ble lagt til rette for arealbruk som kan gjøre ressurser i den nasjonalt viktige grusforekomsten Kilemoen utilgjengelig for framtiden.

Kommunen opplyste i brev datert 13.05.2025 at de ønsker å løse vår innsigelse til område NÆ_N9 i arealdelen som en del av arbeidet med områdeplanen for Follummoen. I brevet går det frem at intensjonen er å avklare bruken av arealene og innsigelsene i planprosessen for områderegulering for Follummoen.

Kommunen har vært i kontakt med NGU angående avgrensningen mellom nasjonalt og lokalt viktige grusressurser i forekomsten Kilemoen. NGU anbefaler å flytte den østlige avgrensningen av grusforekomsten på Kilemoen til å falle sammen med den nedre grensen av terrassen. Dette medfører at grusforekomsten innenfor område NÆ_N9 er vurdert til lokal betydning. NGU anbefaler fremdeles at grusforekomsten innenfor arealet blir utnyttet før etablering av næringsareal. På bakgrunn av NGU sin vurdering har kommunen gjort en avveining av at områdets attraktivitet som næringsområde med tilgang på betydelige mengder kraft veier tyngre enn tilgangen til grus- og pukkressursen.

DMF besvarte forespørselen i brev datert 04.06.2025. Ut fra de nye opplysningene kunne DMF vurdere å trekke vår innsigelse til område NÆ_N9 i kommuneplanens arealdel, gjennom at arealet avsettes med båndleggingssone for fremtidig regulering etter pbl. § 11-8 d i plankartet. Forutsetningen var at nytt kunnskapsgrunnlag om mineralressursene ble lagt ved, og formålsendringens virkning på de mineralske ressursene ble beskrevet og vurdert i konsekvensutredningen til kommuneplanens arealdel før endelig vedtak.

I det reviderte planforslaget er området båndlagt med båndleggingssone H710 for regulering etter plan- og bygningsloven. Konsekvenser for mineralressursen er tatt med og vurdert i konsekvensutredningen. Kommunen vurderer at konsekvensen for mineralressursen er middels negativ ettersom tiltaket berører en lokalt viktig forekomst. DMF er på grunnlag av ny informasjon fra NGU enig i kommunens vurdering, vi savner likevel at kommunen legger ved det nye kunnskapsgrunnlaget fra NGU til det reviderte planforslaget.

³ Kilemoen (NGU): https://geo.ngu.no/api/faktaark/grus_pukk/visGrusOmr.php?objid=46046

Faglige råd

Konsekvensutredning

DMF ga faglig råd om at konsekvensutredningen burde oppdateres til å inneholde vurdering av arealinnspillenes virkninger på viktige mineralressurser. Vi registrerer at rådet er tatt til følge og konsekvensvurderinger for mineralressurser er innarbeidet i planforslaget med henvisninger til temarapport for masseforvaltning. Vi etterlyste også at Temarapport for masseforvaltning ble lagt til grunn for vurdering av arealinnspill i konsekvensutredningen. Vår merknad er tatt til følge gjennom henvisning til rapporten i utredningene av arealinnspill der kommunen har funnet det relevant.

Arealformål

DMF ga faglig råd om å videreføre uttaksområdet til Prestmoen grustak som arealformål råstoffutvinning, for å reflektere faktisk arealbruk og konsesjonsområde. Ved forrige høring var området foreslått avsatt til arealformål kombinert bebyggelse og anlegg i KBA_N4 Prestmoen. I revidert planforslag er konsesjonsområdet til Prestmoen grustak avsatt til råstoffutvinning. I planbestemmelsene § 6.8 punkt c tillates mellomagring av masser i tråd med gjeldende reguleringsplan. Vi anser dermed at vårt faglige råd er tatt til følge.

DMF ga faglig råd til endring av arealformål fra LNF til boligbebyggelse i B_N33 Hensmoen. DMF vurderte at virkninger på den nasjonalt viktige grusforekomsten Hensmoen ikke var tilstrekkelig utredet. Vi ser at arealinnspillet er tatt ut av planforslaget og LNF-formålet i gjeldende arealdel videreføres.

Planbestemmelser

DMF kom med faglig råd til planbestemmelse § 6.8 Råstoffutvinning masseuttak bokstav a. Vi anbefalte å fjerne krav om at reguleringsplaner for masseuttak skal inneholde uttaksvolum, utførelse og nedre uttaksnivå. Vi registrerer at kommunen har valgt å ikke ta vårt innspill til følge. Kommunens begrunnelse for avgjørelsen kommer fram av kapittel 1.8 i Oppsummering og vurdering av høringsuttalelser. Kommunen vurderer, i tråd med anbefalinger fra Statsforvalteren, at bestemmelser om rammer for uttak er nødvendig for å unngå konflikter med andre hensyn i ettertid. DMF tar dette til etterretning.

Vi ga også faglig råd om der det planlegges masseuttak og deponi bør det innarbeides planbestemmelse om at drivverdige masser i forekomsten må være tatt ut før det tillates deponi. Dette er tatt inn i § 6.8 punkt c i planbestemmelsene.

Merknader

DMF hadde merknad til at en rekke mindre uttak var foreslått avsatt til LNF, og anbefalte at disse områdene ble satt av til råstoffutvinning for å reflektere faktisk arealbruk. Vi registrerer at merknaden ikke er tatt til følge, men det kommer fram av merknadsbehandlingen at vårt innspill blir tatt med i neste rullering av arealdelen.

DMF anbefalte å utvide hensynssone H590 til å dekke hele utstrekningen til de tre nasjonalt viktige grusforekomstene Eggemoen, Hensmoen og Kilemoen. I revidert planforslag omfatter hensynssonene hele utstrekningen av forekomstene, med unntak av allerede nedbygde områder. DMF anser derfor innspillet som imøtekommet.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonsleder

Kristina Elise Krøvel
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Kristina Elise Krøvel

Mottakere:

Ringerike kommune

Postboks 123 Sentrum

3502 HØNEFOSS